

**Ontwerpverslag Commissie Algemeen Bestuur, Financiën en Welzijn
5 februari 2014****PS2014-102***Aanwezig:*

VVD	mw. M. Schriks
PvdA	dhr. M. Groot, mw. Moonen, dhr. Wanrooij
CDA	mw. P. van den Born, dhr. J. Hutten, dhr. H. Koster
PVV	mw. M. Faber
SP	dhr. P. Lucassen, dhr. P de Vos
D66	dhr. Op de Haar, dhr. M. Scheffer
GroenLinks	dhr. W. van Eck, mw. M. Welschen
ChristenUnie	dhr. P. van 't Hoog, dhr. D. Vreugdenhil
SGP	dhr. K. Ruitenbergh
50PLUS	dhr. R. Mulder
PvdDieren	dhr. L. de Groot
GW	

Voorzitter:	mw. R. Waardenburg
secretaris:	mw. G. Buevink
genodigden:	gedeputeerden dhr. J.J. van Dijk, dhr. J. Markink

1. Opening en mededelingen**2. Spreekrecht voor burgers**

Er zijn geen insprekers.

3. Vaststelling agenda en inventarisatie rondvragen

Het **CDA** stelt voor de behandeling van het voorstel Sleutelproject Rijnboog (PS2014-45) in commissie en PS uit te stellen tot na de gemeenteraadsverkiezingen, als er in Arnhem een nieuw college is en het draagvlak in de raad voor het project duidelijk is. GroenLinks, D66 en PvdDieren zijn tegen uitstel. De overige aanwezige fracties stemmen in met het voorstel van het CDA.

Op een vraag van D66 antwoordt gedeputeerde Van Dijk dat het college geheel volgens eerdere afspraken met gemeente Arnhem nu een voorstel aan PS heeft voorgelegd. GS vinden het een voldragen voorstel. Consequentie van uitstel is dat de gemeente enkele kosten zal moeten voorfinancieren.

De commissie besluit in meerderheid Sleutelproject Rijnboog van de agenda te halen.

Inventarisatie rondvragen: er zijn geen rondvragen.

4. Vaststelling verslag van de vergadering op 8 januari 2014 en afsprakenlijst (PS2014-38)

De vaststelling van het verslag wordt uitgesteld naar de maart-vergadering, omdat het te laat op de digitale agenda is geplaatst.

5. Rapport Rekenkamer Oost-Nederland: Gelders financieel toezicht: meerwaarde in goede en slechte tijden (PS2013-960)

De **PvdA** concludeert dat het toezicht in goede handen is bij GS en ambtelijke organisatie. De fractie vraagt wat er is gedaan om artikel-12 status te voorkomen. Is het verder denkbaar dat Gelderland net als Limburg eenmaal per drie jaar een diepgaand onderzoek uitvoert en de tussenliggende jaren minder intensief. Verder vraagt de fractie wat er de aankomende periode met het afboeken op grondposities te gebeuren staat.

M.b.t. de overwegingen van de Rekenkamer vraagt de fractie hoe PS actiever moeten stu-

ren (overweging 3) en hoe GS de raden betrekken (overweging 6). Het lijkt een beetje overdone.

Het **CDA** constateert dat het toezicht goed is. Het overzicht op internet is erg handig. Verder steunt het CDA het idee van een diepgaander onderzoek eens per drie jaar, waar meer dan alleen openbare informatie wordt betrokken. Het zou een soort APK-keuring voor gemeenten kunnen zijn, om problemen te voorkomen. De fractie vraagt of de ambtelijke capaciteit voldoende is, omdat de taken van de gemeente toenemen en daarmee ook de begroting. Tot slot vraagt het CDA of de provincie de gemeenten kan bijstaan met kennis, om financiële problemen te voorkomen.

GroenLinks vindt het rapport goed, maar het bevat ook veel open deuren. De overwegingen zijn meer van dienst voor de raden. Toezicht staat of valt met de openheid van gemeenten, de kennis van de raadsleden en de wil om samen te werken in plaats van de concurreren met elkaar. GroenLinks stelt voor een bijeenkomst te organiseren voor raadsleden om hen te steunen in het doorzien van risico's en de staat van de financiën.

De **ChristenUnie** vindt het rapport informatief en leerzaam. Het is goed te zien dat het toezicht goed functioneert. De ChristenUnie onderschrijft overweging 1 en is beschikbaar om met het college in informele setting door te praten over overweging 2. In overweging 3 legt de rekenkamer een link tussen toezicht en provinciaal ruimtelijk beleid. De rekenkamer overweegt *actiever* sturing, wat verder uitgediept zou moeten worden. De fractie is tevreden met de reactie van GS op de overwegingen die aan GS zijn geadresseerd.

De **SGP** sluit zich aan bij de ChristenUnie. De fractie signaleert dat partnerschap en co-creatie het risico in zich dragen dat de toezichthoudende rol onderuit wordt gehaald. Dat zou onderwerp van gesprek moeten zijn tussen PS en GS. Tot slot vraagt de SGP hoe het kan gebeuren er plotseling, ondanks het toezicht, gemeenten met financiële problemen opduiken, zoals nu het geval is met Nijmegen en hoe dat in de toekomst kan worden voorkomen.

50PLUS sluit zich aan bij ChristenUnie en SGP. De fractie vindt de rol van de provincie in de woningbouw en bedrijventerreinen goed. De fractie vindt overweging 7 (informatie inwinnen buiten de openbare kanalen) merkwaardig. Wat bedoelt de Rekenkamer daarmee?

De **SP** onderschrijft de overwegingen die aan PS zijn gericht. Ook de controle op het toezicht moet goed belegd worden. M.b.t. regionale afstemming: dat gebeurt al ruimschoots. Welk zou PS meer in beeld kunnen zijn als kadersteller en controleur, maar dat valt buiten het toezicht. Tot slot plaatst de SP vraagtekens bij het informeren van de raad door de provincie over meer dan de feiten.

De **PVV** vindt het goed dat de Rekenkamer de "open deuren" (zie GroenLinks) benoemt, want het geeft een goed handvat voor PS. De PVV vraagt of GS niet verder vragen als in de openbare informatie bijzondere dingen worden geconstateerd. Verder vraagt de PVV of de gemeenten de informatie uniform aanleveren en of ze allemaal meewerken. De PVV stelt voor per gemeente kerncijfers te maken, zodat je goed zicht krijgt op de financiële cijfers zonder alle tabellen te hoeven doorvlooiën. Tot slot vraagt de PVV om bij cofinanciering het financiële plaatje van de gemeente te vermelden.

De **VVD** vindt het een goed rapport en kan zich grotendeels vinden in de reactie van GS. De VVD wil kunnen anticiperen op problemen (bijvoorbeeld claims van partijen die niet kunnen bouwen en de problemen voor gemeenten groter maken) en vraagt GS eenmaal per jaar PS te informeren over de financiële positie van gemeenten. De VVD vindt een discussie over de rol van PS bij co-creatie een traject dat los moet staan van de rol van PS bij financieel toezicht. Verder doet de VVD de suggestie het feitelijke weerstandsvermogen van een gemeente af te zetten tegen het weerstandsvermogen dat een gemeente zou moeten hebben.

D66 kan zich vinden in het betoog van de PVV. D66 heeft behoefte aan inzicht in de financiële situatie en stelt voor de overwegingen 1 en 2 uit te werken door een moment te creëren in het jaar waarop PS wordt daarover wordt geïnformeerd. D66 is het eens met het CDA t.a.v. overweging 5. Het is belangrijk dat ook provincies ervaringen met allerlei nieuwe financiële instrumenten delen.

De **PvdDieren** vindt het een goed rapport met goede overwegingen. Vraag blijft hoe potentiële problemen kunnen worden voorkomen. Regionale afstemming doet dat nl. niet. Nu zijn de grondprijzen het probleem, maar een volgende keer is het iets anders.

Dhr. Mekel, voorzitter Rekenkamer, reageert n.a.v. opmerkingen over overweging 7, intensiveer het contact met de accountant: je kunt je informatiepositie verbeteren door aanwezig deskundigheid beter te benutten. De reactie van GS bevestigt dit.

Gedeputeerde Markink benadrukt dat de budgetverantwoordelijkheid bij de gemeenteraad ligt en dat provinciaal toezicht en provinciaal beleid uit elkaar gehouden moeten worden.

Op dit moment heeft de provincie een fors toezichtsteam. Dit team gaat uit van openbare informatie. Deze informatie wordt niet klakkeloos overgenomen, maar beoordeeld. Dan komt de provincie bijvoorbeeld tot een ander weerstandsvermogen of een andere bezuinigingsdoelstelling. Het college stuurt daarover een brief aan de gemeenteraad. Het is aan de raad om daar iets mee te doen. Soms, als een raad daarover aarzelt, doet het college een aanbod om in gesprek te gaan. Op die manier is al een keer preventief toezicht voorkomen. Gelderland kijkt nadrukkelijk naar de grondposities en het realisme van de bouwplannen en stelt daarover ook vragen, maar dan nog blijf je afhankelijk van de informatie van de gemeente en dat moet ook zo blijven. De provincie moet niet op de stoel van de gemeenteraad willen zitten en moet werken op basis van vertrouwen.

GS blijft proberen gemeenteraden in het kader van IBT meer te betrekken, maar dat onderwerp is niet het meest aansprekende, waardoor de respons niet groot is.

Actiever sturen staat los van het toezicht. Er zijn regionale programma's voor woningbouw en bedrijventerreinen waarmee GS al flink stuurt. Het is aan PS om te bepalen of dat geïntensiveerd moet worden. Die behoefte leeft niet bij GS.

Het is lastig om mogelijke toekomstige risico's te bedenken. Het college kan alleen zich manifesterende risico's onderzoeken.

Op de financiële situatie van Nijmegen, los van de situatie Ressen, valt op dit moment niets op te merken, maar het woningbouwprogramma is een flinke opgave. Ze hebben rekening gehouden met een daling van de grondprijs met 10%. GS kunnen niet voorsorteren op verdere daling van de grondprijzen.

Alle informatie over de gemeenten is te vinden op [gelderland.nl](http:// gelderland.nl). Hij is bereid om te bezien of er makkelijker manier is om de informatie is te verstrekken. PS moeten zich echter wel afvragen wat men met die informatie wil.

Cofinanciering wordt gericht op bepaalde programma's. Gemeenten kunnen zelf hun afweging maken.

Tot slot meldt hij dat de uitwerking van spoor 2 van de investeringsimpuls op korte termijn beschikbaar zal zijn. De lijn daarin is investeren in plaats van saneren.

De **voorzitter** vraagt de fracties in tweede termijn in te gaan op de inhoud van het ontwerpbesluit.

D66 ziet bevestigd dat de onderhandelaars er goed aan hebben gedaan in de portefeuilles van gedeputeerden beleid en toezicht te scheiden. D66 herhaalt het voorstel om overweging 1 en 2 uit te werken door een moment in het jaar te creëren waarop GS en PS met elkaar uitspreken wat men van de situatie van de gemeenten vindt en eventuele gevolgen voor beleid.

De **PvdA** wil overweging 3 laten vervallen en vraagt of het college iets ziet in eenmaal per drie jaar een diepgaande controle.

De **VVD** is het eens met D66 en kan zich vinden in de reactie van GS op het rapport.

De **PVV** sluit zich aan bij D66 en VVD. De PVV kan zich verder vinden in de reactie van GS.

De **SP** is akkoord met overweging 1 en 2, stemt in met overweging 4 en 5. Overweging 3 is overbodig. De overige overwegingen hebben minder prioriteit.

50PLUS is het eens met D66 en is het eens met GS t.a.v. overweging 7.

De **SGP** wil jaarlijks toezicht op het gevoerde toezicht en dat de functie toezicht zuiver blijft.

De **ChristenUnie** is het eens met D66. Overweging 3 kan daarin worden betrokken. Het rapport kan voor kennisgeving worden aangenomen. PS hoeven geen besluit te nemen over de overwegingen voor GS, gelet op de reactie van GS.

GroenLinks is het eens met de ChristenUnie. GroenLinks vindt echter overwegingen 6 en 8 zijn belangrijk.

Het **CDA** is het eens met de VVD.

De **voorzitter** concludeert dat er in ieder geval brede steun is voor een uitwerking van overweging 1 en 2.

Gedeputeerde Markink antwoordt dat maart mogelijk een goed moment is voor een jaarlijkse bespreking. M.b.t. een driejaarlijks diepgaand onderzoek: de Limburgse methode wijkt af van de manier waarop Gelderland het toezicht heeft ingericht. Limburg combineert het toezicht met een soort bestuurskrachtmeting. Hij vraagt zich af of dat wenselijk is.

6. Initiatiefvoorstel SP: In Gelderland beslist U! (PS2013-1021)

Dhr. Lucassen (SP) geeft een korte toelichting op het initiatiefvoorstel.

De **PvdDieren** vindt het een goed voorstel. Enkele zaken uit de wensen en bedenkingen van GS zouden overgenomen moeten worden.

D66 vraagt of het de bedoeling is een referendum verplicht te stellen en dat daarom een financiële bijdrage wordt voorgesteld.

De **VVD** is geen voorstander van een referendum. Als een gemeente een referendum wil uitschrijven, moet de gemeente zelf de kosten ervan dragen.

De **PVV** vindt het een sympathiek voorstel. Probleem is echter dat de minister de uitslag terzijde kan schuiven. De PVV is voorstander van een combinatie van een referendum met andere verkiezingen. De fractie vraagt waarom het budget niet meteen wordt gemaximaliseerd.

50PLUS is het eens met de SP t.a.v. het creëren van nog grotere gemeenten. Het faciliteren van samenwerking is belangrijker. Als herindeling onvermijdelijk is, is het goed de bevolking erbij te betrekken, maar de gemeente moet dat zelf betalen.

De **SGP** is het eens met het idee om niet top-down te herindelen, maar is minder gecharmeerd van het middel van de SP. De SGP wil het Huis van Thorbecke zuiver toepassen.

De **ChristenUnie** is het eens dat herindeling niet van bovenaf moet worden opgelegd, maar heeft moeite met het middel referendum. Gemeenten beslissen daarover zelf en de vraag is of ooit een referendum niet is doorgegaan vanwege de kosten.

GroenLinks is een warm voorstander van een referendum. De kosten waren echter nooit een probleem, omgaan met de uitkomsten wel.

Het **CDA** wijst erop dat een volksvertegenwoordiger rekening behoort te houden met de mening van de bevolking. In zoverre is een referendum overbodig.

De **PvdA** onderschrijft dat herindeling niet van bovenaf opgelegd moet worden. De volksvertegenwoordiging moet een besluit nemen. Als deze een referendum uitschrijft is dat voor eigen rekening. De provincie biedt al op andere manier ondersteuning aan gemeenten.

Gedeputeerde Markink vindt draagvlak belangrijk, maar het is aan de gemeente om dat in te richten. De provincie biedt al ondersteuning aan gemeenten. Daarvoor is budget opgenomen in de begroting. Hij biedt aan de Staten hierover in een informatiebijeenkomst te informeren.

Dhr. Lucassen stelt vast dat iedereen top-down herindelen afwijst. Dat betekent echter niet dat er geen herindelingen zullen komen. Een referendum heeft meerwaarde omdat het de burger een stem geeft. De SP stelt overigens niet voor een referendum verplicht te stellen. Hij bestrijdt dat er geen financiële barrière is. Een referendum kost ca. €100.000. Dat is een aanzienlijk bedrag voor veel gemeenten.

Het budget voor subsidie is gemaximeerd op € 250.000. Als dat bedrag is besteed kan een evaluatie worden gehouden.

In tweede termijn wijst **D66** erop dat de geschiedenis van referenda over herindelingen heel treurig is. Het enige waar D66 heil in ziet is een referendum over de vraag of een gemeente met gemeente A of gemeente B wil fuseren.

De **PvdA** stelt voor dat de SP het voorstel intrekt, gelet op de brede afwijzing van herindeling van bovenaf.

Dhr. Lucassen handhaaft zijn voorstel, want hij wil in de Staten het debat voeren.

7. Sleutelproject Rijnboog (PS2014-45)

Dit agendapunt is vervallen. Zie agendapunt 2.

8. Wijziging Subsidieverordening vitaal Gelderland 2011 (PS2014-44)

De **PVV** vraagt wat een "monumentale" molen is en of de subsidie naar de gemeente gaat.

De **PvdA** stelt voor de hele subsidieregelgeving onder handen te nemen en te vereenvoudigen. **D66** oppert daarbij vorm en inhoud te scheiden.

Gedeputeerde Markink antwoordt dat gemeente en rijk een molen tot monument kunnen verheffen. Vanaf 2014 loopt de subsidie via de gemeente. De oproep van de PvdA is hem uit het hart gegrepen. Het betekent echter wel dat PS minder directe grip zullen hebben.

De **voorzitter** constateert dat het voorstel als hamerstuk kan worden geagendeerd in PS.

9. Informatie over verrekening neveninkomsten 2012 leden van college van Gedeputeerde Staten (PS2013-1049)

De **PVV** vraagt hoeveel tijd gedeputeerde Van Dijk besteedt aan nevenfuncties als de inkomsten daaruit zo hoog zijn en hoe het zat in 2011, 2013 en zit in 2014. Is het college bereid inzage te geven in de inhoud van de webapplicatie.

De **VVD, CDA, D66, GroenLinks** en **CDA** vinden niet relevant hoeveel tijd een nevenfunctie kost. Wel relevant is of een nevenfunctie ten koste gaat van de hoofdfunctie. Als dat zo is, moeten PS een gedeputeerde daarop aanspreken.

Gedeputeerde Markink wijst erop dat alle collegeleden meer uren in hun hoofdtaak steken dan de norm. Het college moet worden beoordeeld op zijn prestaties.

Ook over 2011 heeft de toets plaatsgevonden en dat zal ook in de komende jaren gebeuren. Elk lid van GS is verplicht daarvoor de webapplicatie te gebruiken. Hij is niet bereid daarin inzage te geven. De fiscus is het controlerende orgaan.

Gedeputeerde Van Dijk antwoordt dat de nevenfunctie 8 dagdelen per jaar vergt en hij daarnaast vrije tijd en vakantiedagen erin steekt.

De **PvdA** tekent aan geen behoefte te hebben aan deze informatie.

De **voorzitter** sluit vervolgens de beraadslaging.

10. Rondvraag

Er zijn geen rondvragen.

11. Sluiting

De voorzitter sluit de vergadering om 20.00 uur

Arnhem, 11 februari 2014 - zaaknr. 2013-000017

Afsprakenlijst Commissie Algemeen Bestuur, Financiën en Welzijn (incl. afspraken uit PS)

Nr.	Datum afspraak	Afspraak	Uitvoering door	Termijn
62	PS 20-3	De evaluatie van het gebruik van de dienstauto zal aan PS worden toegezonden. Er zal daarbij ook worden gemeld wanneer gebruik is gemaakt van het OV.	GS	De evaluatie vindt plaats in december
69	AFW 15-5	Zodra de onderhandelingen t.a.v. Wgr+ en DLG afgerond zijn wordt PS geïnformeerd en zullen ook de risico's in kaart worden gebracht.	GS	T.z.t.
70	PS 13-11	Er zijn diverse opties in ontwikkeling, o.a. bij andere provincies, om gemeenten in een moeilijke financiële situatie te ondersteunen. Het college zal PS daarvan op de hoogte houden.	GS	Pm
71	PS 13-11	N.a.v. amendement 13A21 geeft het college aan dat de samenvoeging van programma's aansluit bij de algemene programma-systematiek. Wel zeggen GS toe de controleerbaarheid te willen verbeteren.	GS	
72	PS 13-11	Het college komt bij de Voorjaarsnota 2014 terug op de opcenten motorrijtuigenbelasting (n.a.v. motie 13M43).	GS	Juni 2014
73	PS 13-11	Het college zegt toe de Begrotingsstukken met een aantal grafieken te verduidelijken (n.a.v. motie 13M65).	GS	Bij jaarrekening 2013
74	AFW 8-1	Project Sterk bestuur: Hij zal de suggestie om de vertrekkende raadsleden de vragenlijst toe te sturen doorgeven aan het projectbureau.	GS	